



רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים
ויקהל
מתי לדבר זה גם מספיק...

יצא לאור בתאריך:
כ' אדר א' תשס"ח

פרשה:
ויקהל

כותרת:
מתי לדבר זה גם מספיק...



רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים ויקהל מתי לדבר זה גם מספיק...

פרשת ויקהל

מתי לדבר זה גם מספיק...

הרבה פעמים בקונצרטים של חזנים או בהופעות של כוכבי זמר, נשמעת קריאה מפי הקהל "עוד הפעם" וכדו'. הקהל שהאזין לנגינה הערבה ונהנה ממנה, מעוניין לשמוע את אותו הניגון פעם נוספת.

השבוע כשאנו קוראים את פרשת ויקהל שבה אנו חוזרים פעם נוספת על כל הסיפור של בניית המשכן עם כל הפרטים ופרטי הפרטים, שאלתי את עצמי מי היה זה שצעק למשה רבינו במדבר "עוד הפעם"...

לפני כמה שבועות קראנו כבר את פרשות תרומה ותצווה שבהן מסופר בהרחבה ובאריכות עם כל הפרטים על המשכן וכליו; והנה בפרשתנו התורה חוזרת על כל הפרטים כמו שזו הפעם הראשונה שהיא כותבת על זה, מהי הסיבה לכך?!

והשאלה מתעצמת וגודלת כאשר אנחנו יודעים שכל המצוות הכי חשובות מופיעות בתורה במילים ספורות או ברמז; כמו תפילין שכתוב רק "וקשרתם לאות על ירך והיו לטוטפות בין עיניך" ותו לא, לא מופיע בתורה כיצד מייצרים תפילין, באיזה צבע ובאיזו צורה, כיצד מניחים אותן – כל זה מופיע רק בתלמוד, בתורה שבעל-פה.

או למשל שמירת שבת, שאנו קוראים בתחילת הפרשה דבר אחד בלבד: "לא תבערו אש", אולם כל ההלכות שיש בשבת, האיסורים (ל"ט מלאכות) ומה צריך לעשות – מאומה לא מופיע בתורה, אלא רק בתלמוד.

כך גם בניית סוכה, לולב וכו' בתורה מופיעות כמה תיבות בלי שום פרטים והוראות כיצד מבצעים זאת הלכה למעשה; ודוקא כאשר אנחנו מגיעים למשכן התורה נכנסת לפתע לפרטי פרטים ודקדוקים, ולא פעם אחת אלא פעמיים!

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

יצא לאור בתאריך: כ' אדר א' תשס"ח
הדברים על אחריות הכותב בלבד



רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים ויקהל מתי לדבר זה גם מספיק...

והשאלה יותר קשה: מילא עשיית הכלים במשכן הרי זהו דבר שיצטרכו תמיד, הארון השולחן והמנורה, ונצטרך לדעת עליהם בכל בית מקדש שיקום אי פעם; אבל בניית המשכן זהו דבר שהוא זמני מעיקרו!

הרי ברור הדבר שהמשכן הוא אהל זמני שנבנה במדבר, ואכן כשבני ישראל נכנסו לארץ, עוד לפני שהם הגיעו לירושלים, כמו שהרמב"ם כותב בריש הל' בית הבחירה (הלכה ב'): "כיון שנכנסו לארץ העמידו המשכן בגלגל ארבע עשרה שנה שכבשו ושחלקו ומשם באו לשילה ובנו שם בית של אבנים ופרשו יריעות המשכן עליו, ולא היתה שום תקרה ושס"ט שנה עמד משכן שילה".

הרי שכבר בשילה לא השתמשו בקרשי המשכן אלא רק ביריעות, ברור אפוא שהמשכן הוא דבר זמני לחלוטין, ובפרט כשפרשה זו נאמרה – התוכנית היתה עדיין שיכנסו מיד לארץ, וא"כ ודאי שהיה מדובר בדבר זמני ביותר, והקושיה אפוא עצומה ביותר: מצוות שמקיימים אותם בכל זמן ובכל מקום נכתבו ברמז, ומצוה שהיא זמנית בעצם מהותה ולא רלוונטית כלל במשך כל שנות ההיסטוריה – דוקא היא נכתבת בפרטים ופרטי פרטים! אתמהה!

למרות שכל הפרשה עוסקת במשכן, להפתעתנו דוקא הפסוקים הראשונים מדברים על שבת. התורה אומרת שבשבת אסור לעשות מלאכה.

אבל חכמים הוסיפו יותר מזה שלא רק שאסור לעשות מלאכה אלא אסור אפילו לדבר על מלאכה בשבת או לדבר על עסקים בשבת, כמו שרבינו הזקן כותב בשו"ע (סימן ש"ז) "ודבר דבר דרשו חכמים שלא יהא דיבורך של שבת כדיבורך של חול ולא יאמר דבר פלוני אעשה למחר .. כגון שכירות ומקח וממכר וכיו"ב .. אסור". ולכן יהודים תמיד נהגו שאם היו צריכים לדבר על כסף בשבת, הם דיברו על כך בשינוי, במקום חמש דולר הם אמרו "חמש חלות" וכדו' וכן מוסיפים: "ניט שבת גערדט". ולכאורה לא מובן מה כ"כ נורא שאסור לדבר על עסקים בשבת, הרי זו לא מלאכה ולא עושים פה כלום.

פרייקט בחסות "משרד השלוחים"

יצא לאור בתאריך: כ' אדר א' תשס"ח
הדברים על אחריות הכותב בלבד



רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים ויקהל מתי לדבר זה גם מספיק...

אבל בימינו רואים שכל עולם העסקים הוא רק בדיבור, כמעט לא עושים כלום בידיים, כשאנו עובדים זה בעיקר באמצעות הטלפון, או פגישות עבודה, באימייל, זה הכל "עולם הדיבור", אף אחד לא מזיז אצבע אחת כדי לעשות משהו, אדרבה, היום יותר מאי פעם אנו מבינים מדוע חכמים הוסיפו את האיסור של "ודבר דבר" שלא לדבר דברי חול בשבת כי דוקא היום זה הכל דיבורים. למשל אם בן ברננקי יו"ר הבנק העולמי יודיע שהכלכלה מצליחה ומשגשגת – במילה אחת שלו הוא משנה את כל המפה הכלכלית ואנשים יכולים להרויח מיליוני דולרים בגלל המילה שלו, בעצם המילה שלו יכולה לבנות או להחריב מדינות... (ראה בארכיון לקו"ש חי"א יתרו ב').

מספרים על יהודי שאומר לחבירו בבהכנ"ס בשבת שהוא מעוניין למכור את הרכב שלו באלפיים חלות; בקריה"ת חוזר אליו החבר ואומר שהוא מוכן לקנות את הרכב ב1800 חלות, אומר לו הלה: זה בסדר, כבר מכרתי את הרכב באלפיים חלות... והכל בבית הכנסת בעיצומה של השבת.

מאותה סיבה כשהתורה אומרת שהקב"ה ברא את העולם אומרים שהוא ברא אותו בעשרה מאמרות, בדיבור, אנו רואים שלדיבור יש כוח של יצירה.

המנהג אצלנו בכל בוקר שהחזן מתחיל את התפילה ב"הודו", אבל זה לא אומר שהתפילה מתחילה שם, התפילה מתחילה למעשה כמה עשרות עמודים קודם לכן, יהודי מתחיל את היום ב"מודה אני" ואח"כ ברכות השחר ואחריהם יש כמה עמודים של קרבנות, שבהם אנו אומרים פסוקים מהתורה שמדברים על קרבן התמיד שהיו מקריבים בבית המקדש על המזבח בכל יום, על הקטרת הקטורת ועל כל סדר העבודה היומית שהיה מתקיים בבית המקדש.

אנו מסיימים את כל הקריאה הזאת בתפילה מאד מעניינת שפותחת במילים "ריבון העולמים אתה ציונתנו להקריב קרבן תמיד במועדו .. ועתה בעונותינו חרב בית המקדש ובוטל התמיד .. לכן יהי רצון מלפניך .. שיהא שיח שפתותינו חשוב ומקובל לפניך כאילו הקרבנו קרבן התמיד במועדו .. כמה שנאמר ונשלמה פרים שפתינו".

פרייקט בחסות "משרד השלוחים"

יצא לאור בתאריך: כ' אדר א' תשס"ח
הדברים על אחריות הכותב בלבד



רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים ויקהל מתי לדבר זה גם מספיק...

אנו מצווים להקריב קרבנות בכל יום אבל לצערנו בית המקדש חרב ואין לנו אפשרות לעשות זאת בפועל, לכן באה התורה ואומרת לנו שכשאין אפשרות לעשות זאת בפועל ממש אז לפחות נעשה מעשה זוטא ונאמר את זה בפינו.

ויתירה מזו כמו שהרבי מביא בלקו"ש (חיי"ח ע' 411) את המדרש תנחומא שאומר "אמר יחזקאל לפני הקב"ה רבש"ע עד עכשיו אנו נתונים בגולה בארץ שונאנו ואתה אומר לי לילך ולהודיע לישראל צורת הבית .. וכי יכולין הן לעשות הניח להם עד שיעלו מן הגולה .. א"ל הקב"ה ליחזקאל ובשביל שבני בגולה יהא בנין ביתי בטל, א"ל הקב"ה גדול קרייתתה בתורה כבנינה לך אמור להם ויתעסקו לקרות צורת הבית בתורה .. ואני מעלה עליהם כאילו הם עוסקים בבנין הבית".

ומוסיף הרבי ומדגיש "שאין זה שהלימוד בצורת הבית הוא רק זכר בלבד לבנין ביהמ"ק .. אלא שע"י שהוא עוסק בלימוד הוא עוסק בבנין הבית".

על-פי כל זה אפשר להבין מדוע כל המצוות האחרות כמו תפילין, שבת וסוכה כתובות בתורה בקיצור וברמז משא"כ פרשת המשכן כתובה באריכות, בדקדקנות ובפרטי פרטים.

כל מצוה שאפשר לעשותה – אנו מחוייבים כמובן לעשות אותה בפועל ממש ולכן אין סיבה לכתוב אותה בתורה עם כל הפרטים שכן, כאמור, אנו מקיימים אותה בעשיה בפועל ממש.

משא"כ בניית המשכן – הקב"ה ידע שעם ישראל יהיה בגלות במשך אלפי שנים **ולא יוכל** לקיים את המצוה הזאת בפו"מ. הדרך היחידה אפוא שנוכל לקיים אותה בכל שנות הגלות זהו רק על ידי הלימוד בזה. ולכן מוכרחים לכתוב את כל הפרטים, שכן לא ניתן בפועל לקיים את הפרטים, והדרך היחידה לבנות את המקדש זהו רק באמצעות דיבור ולכן חייבים לומר וללמוד בפה את כל הפרטים ופרטי הפרטים הכרוכים בבנין המשכן, שכן זוהי האפשרות היחידה, כאמור, לבנות את בית המקדש כיום.



רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים ויקהל מתי לדבר זה גם מספיק...

[זהו ע"ד מי שרואה תמונה הרי שהוא רואה אותה כולה בבת אחת, אבל אם הוא נדרש לתאר את התמונה לזולתו עליו לרדת לפרטים ופרטי פרטים ורק אז השני יוכל לחבר את כל הפרטים לתמונה אחת].

ואכן כשאנו מדברים על בנין המשכן ועל הקרבת הקרבנות – הרי הדיבור שלנו בונה את ביהמ"ק בפועל ברמה מסויימת בעולם הדיבור, וכפי שבעסקים יש לדיבור כח משמעותי וחזק, וכן ביחסי אנוש מילה של אדם יכולה לגרום לנישואין או חלילה לגירושין, כך המילים שלנו בונות מקדש וגורמות לקב"ה לשכון בתוכנו.

מה שאנו לומדים מזה הוא, שמצוות שאפשר לקיימם בפועל – צריך, כמובן, לקיים אותם בפועל ממש, דיבורים והבטחות לא יעזרו, צריך פועל ממש. אבל מצוות שאין באפשרותנו לבצען הלכה למעשה בפועל בשום צורה שבעולם – אותם אנו מקיימים בדיבור.